

Otrok in umetna inteligenca

Računalništvo in informatika

raziskovalna naloga

Ališa Lončarič, 6. razred

Maja Rakun Beber

Sabrina Lončarič

2025

Osnovna šola Bežigrad

Vsebina

Povzetek	3
Uvod	4
Pojem umetne inteligence	5
Raziskovalni del – anketa med otroki 8. razreda	7
Vprašanja in odgovori učencev:	7
Analiza odgovorov	17
Zaključek	18
Viri	19
Priloge.....	20

Povzetek

V raziskovalni nalogi sem raziskovala, kako otroci iz 8. razreda moje osnovne šole uporabljajo ChatGPT. ChatGPT je jezikovni model, ki lahko odgovarja na vprašanja, piše besedila, ustvarja slike in se uči iz ogromno podatkov dostopnih na spletu. Umetno inteligenco uporabljamo vsak dan, tudi ko brskamo po spletu, gledamo predlagane video posnetke ali uporabljamo pametne naprave.

V anketi sem spraševala učence 8. razreda (38 učencev) o tem, ali uporabljajo ChatGPT, kako ga razumejo in za kaj ga uporabljajo. Večina jih je slišala za ChatGPT in ga večinoma tudi uporabljajo, največkrat za pomoč pri učenju in pisanju nalog.

Umetna inteligenca ima prednosti in slabosti. Pomaga nam lahko pri učenju, ustvarjanju in raziskovanju, vendar lahko dela napake, si izmišljuje odgovore in širi napačne informacije. ChatGPT včasih napačno nariše slike ali doda podrobnosti, ki jih nismo zahtevali. Problem je tudi, da lahko umetna inteligenca širi stereotipe in daje nepopolne odgovore, zato moramo vedno preveriti, ali so informacije pravilne.

Zaključila sem, da umetna inteligenca ni priporočljiva za uporabo pri otrocih. Menim tudi, da ne more nadomestiti učiteljev, pisateljev ali zdravnikov, ker ne razume čustev in sveta tako kot ljudje. Najpomembnejše je, da je ne uporabljamo pri reševanju šolskih nalog, ampak kot pomoč, ki jo znamo kritično oceniti.

Ključne besede: umetna inteligenca (UI), ChatGPT, otroci in mladostniki, uporaba tehnologije v šolstvu, prednosti in slabosti umetne inteligence

Uvod

Umetna inteligenca ali krajše UI, angleško Artificial Intelligence (AI) je tehnologija, ki omogoča računalnikom, da se učijo in razmišljajo podobno kot ljudje. To pomeni, da lahko odgovarjajo na vprašanja, pišejo besedila, ustvarjajo slike in celo govorijo. Vsak dan se srečujemo z umetno inteligenco, ne da bi se tega zavedali, npr. ko uporabljamo glasovne pomočnike, ko nas aplikacije opozorijo na vremensko napoved ali ko gledamo predlagane videoposnetke na YouTube-u.

Ker UI hitro napreduje, je pomembno, da razumemo, kako deluje, kakšne so njene prednosti ter slabosti. UI je postala del našega vsakdana. Vedno več aplikacij in storitev uporablja umetno inteligenco; od spletnih iskalnikov do družbenih omrežij. Eden najbolj znanih primerov umetne inteligence je ChatGPT, ki omogoča ustvarjanje besedil in slik ter odgovarja na vprašanja.

Cilj moje raziskovalne naloge je bil ugotoviti, ali otroci in mladostniki na moji osnovni šoli uporabljajo ChatGPT, kakšne so njihove predstave o delovanju umetne inteligence, katere poklice bi lahko v prihodnosti nadomestil in drugo.

Pojem umetne inteligence

Umetna inteligenca je jezikovni model, ki omogoča, da namesto ljudi opravi različne naloge. Je algoritem, ki se uči na ogromni količini podatkov. UI ni inteligentna, saj ne zna sprejemati odločitve in dati odgovore tako kot ljudje. Odgovore sestavi glede na podatke s spleta, statistiko, verjetnost, občasno pa tudi halucinira. To pomeni, da dela napake, saj ne izvrši naloge po naših navodilih ali pa jih razume drugače. Ustvari tekst, ki je sicer videti verodostojno in se lepo bere, a ima napačne podatke. Zaradi te lastnosti je rezultate potrebno preverjati in je nujno poznavanje področij¹.

Umetno inteligenco razvrščamo na dve veji, in sicer na generativno in negenerativno UI. Umetna inteligenca, ki ne ustvarja novih vsebin, ampak analizira podatke in sprejema vnaprej določene programirane odzive in jo uporabljamo v vsakdanjem življenju npr. v električni kosilnici, Teslinih samovozečih vozilih, v pametnih domovih, pametnih ključavnicah, termostatih, asistentih, imenujemo negerativna inteligenca. Generativna umetna inteligenca je ChatGPT, Gemini, DeepSeek, SoraAI, Copilot... Znanstveniki delajo na razvoju UI, ki bi lahko zavlada svetu in sprejemala pomembne odločitve, se obnašala kot ljudje, in sicer s pomočjo kvantnega računalnika, ki ga je pred kratkim razvilo podjetje Google. Sicer pa UI ne razume stisk in težav, zato jih niti ne more rešiti.

Da bi pridobila čim več informacij, sem se poleg iskanja po spletu, odločila še za ogled spletnega seminarja o umetni inteligenci na spletni strani Safe.si², saj je bil v torek, 11. 2. 2025, dan varne uporabe interneta 2025³. Tema letošnjega seminarja je bila umetna inteligenca, predaval pa je g. Marko Puschner.

Umetna inteligenca se uporablja na različnih področjih kot so medicina, psihologija, psihiatrija, marketing, založništvo, raziskave in razvoj, projektno vodenje, spletno iskanje ter ustvarjanje slik in videoposnetkov. Umetna inteligenca lahko generira glasove in bere besedila. Z le 15-sekundnim posnetkom človeškega glasu lahko ustvari skoraj identično kopijo in jo uporabi v filmih, v videoposnetkih in v glasbi. Mladostniki najpogosteje uporabljajo umetno inteligenco za pomoč pri šolskem delu, raziskovanje, zabavo, pogovor, ustvarjanje slik, poslušanje glasbe in preganjanje dolgčasa.

Umetna inteligenca ima tudi slabe strani. Lahko halucinira, kar pomeni, da si izmisli odgovore ali ustvari napačne slike. Na primer, ko sem jo prosila za sliko ženske brez uhanov, jih je vseeno dodala. Pogosto ima tudi težave pri risanju rok. Primer napačnega ustvarjanja slike po mojih navodilih:

---

¹ Makovec Igor: Generativna UI kot nova paradigma v izobraževanju in v življenju, 2023.

² [Tveganja umetne inteligence za mladostnike | safe.si](https://www.safe.si)

³ [Dan varne rabe interneta - 11. 2. 2025 | safe.si](https://www.safe.si)

Še večjo težavo predstavlja poraba energije. Za ustvarjanje ene slike z umetno inteligenco se porabi toliko elektrike kot se je porabi, da se napolni en povprečen mobilni telefon. Tudi iskanje podatkov prek ChatGPT-ja je energetsko zahtevnejše kot uporaba Googla, saj porabi 2,6-krat več energije.

Negativna plat ChatGPT-ja je tudi vključevanje napačnih ali zastarelih informacij, širjenje dezinformacij in stereotipov, lažno pomoč, ki ne reši težav, haluciniranje podatkov, če odgovor ni v algoritmu ter zbiranje osebnih podatkov uporabnikov.

Poleg tega je problematično širjenje stereotipov. Leta 2023 je raziskava The Bulimia Project pokazala, da umetna inteligenca pogosto podpira nerealne lepotne ideale. Če ChatGPT generira sliko "najstnikov v šoli", so vsi videti popolni – visoki, suhi, svetlopolti, dekleta imajo dolge ravne lase, fantje pa kratke frizure in popolne nasmehi. To je lahko škodljivo, saj nihče ni popoln, vsak je edinstven in raznolikost je pomembna.

Umetno inteligenco uporabljamo na različnih področjih. Lahko nam pomaga pri učenju, raziskovanju in zabavi, a hkrati prinaša tudi že prej omenjene negativne stvari. Pomembno je, da jo uporabljamo premišljeno in ne verjamemo vsem njenim odgovorom brez preverjanja.

Nekatere manj znane UI nimajo etičnih varoval. To pomeni, da se UI lahko zlorabi za namensko širjenje lažnih informacij, takšna UI pa daje tudi navodila, kako škodovati posamezniku, ali določeni družbi, na primer z manipulacijo. Ponareja tudi videz, govor. Temu rečemo tudi globoki ponaredek.

Skrb vzbujajoče je, da so ponaredek slik ali česar koli drugega, tako zelo resnični, da ne vemo, kaj je res in kaj ne. UI na nekatera vprašanja ne zna odgovoriti, mogoče zaradi nejasnosti izpostavljenega vprašanja ali ker ji ni znan odgovor. V tem primeru si UI odgovor kar izmisli.

Raziskovalni del – anketa med učenci 8. razreda

V okviru svoje raziskovalne naloge sem si zadala, da ugotovim, koliko otrok v 8. razredu uporablja ChatGPT, zakaj ga uporabljajo, kako zadovoljni so z njegovimi odgovori, kaj sploh je umetna inteligenca (AI), ali njihovi starši uporabljajo UI in zakaj je vedno več stvari "powered by AI".

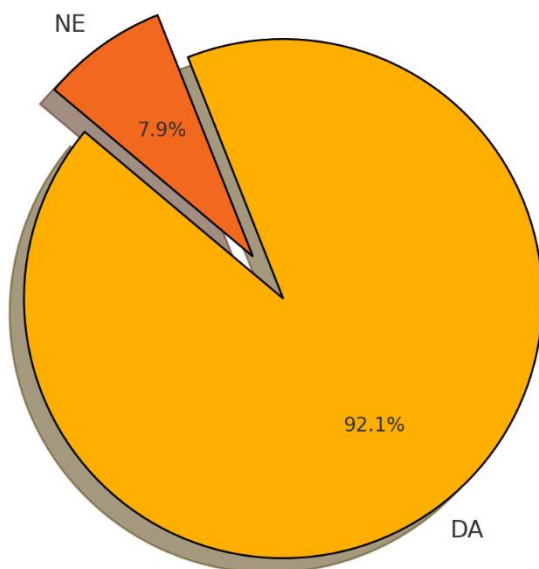
Hipoteze, ki sem si jih postavila so, da:

- učenci vedo, kaj je umetna inteligenca,
- učenci v 8. razredu večinoma ne uporabljajo ChatGPT-ja in
- po mnenju osmošolcev določenih poklicev UI ne bo mogla nadomestiti.

Pri anketi je sodelovalo 38 učencev. Od tega jih je bilo 23 iz 8.a in 15 iz 8.b.

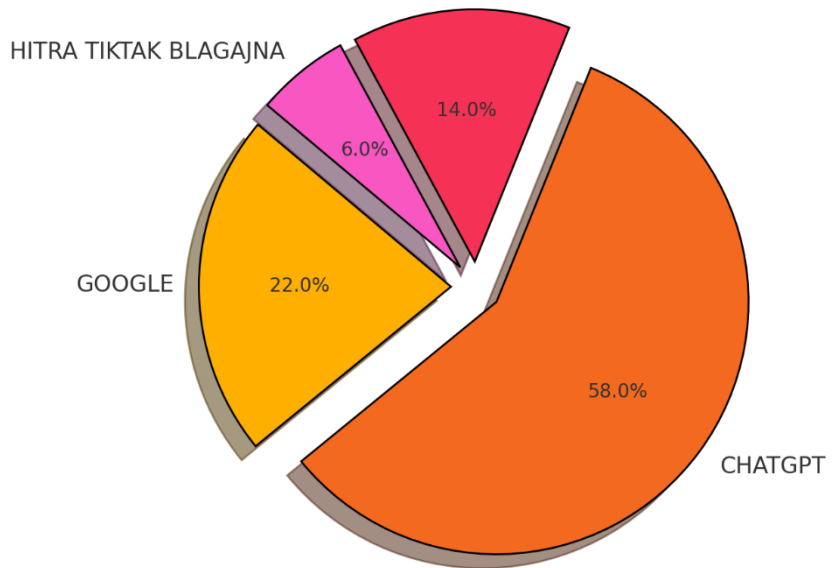
Vprašanja in odgovori učencev:

1. Ali veste, kaj je umetna inteligenca?

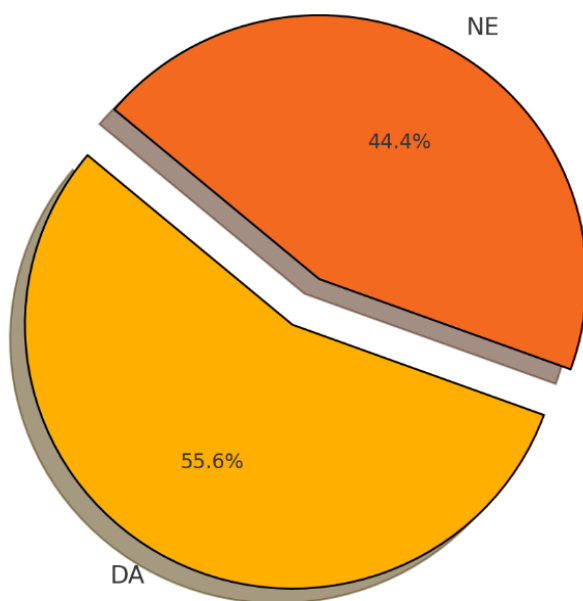

2. Kaj menite, kaj bi lahko predstavljalo umetno inteligenco?

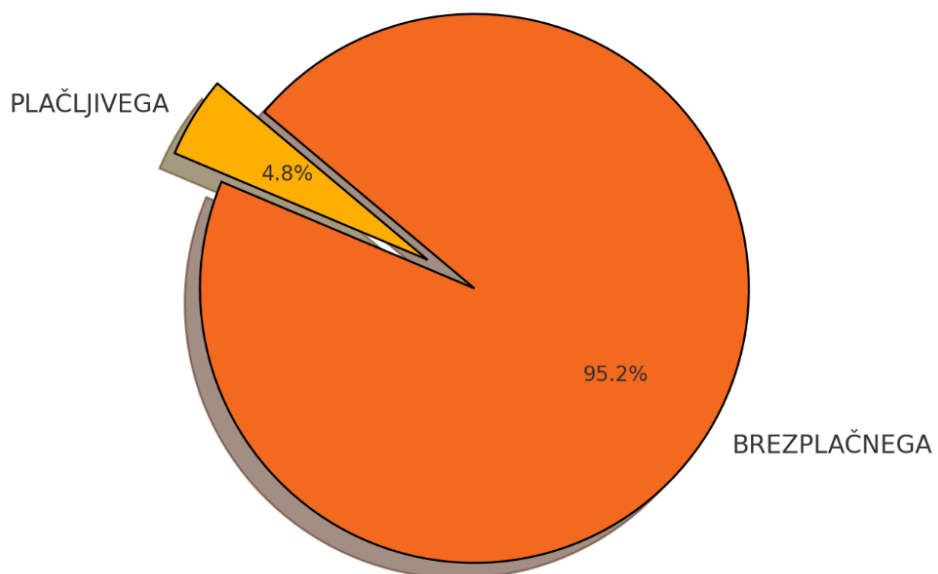
NOVEJŠA ELEKTRIČNA VOZILA

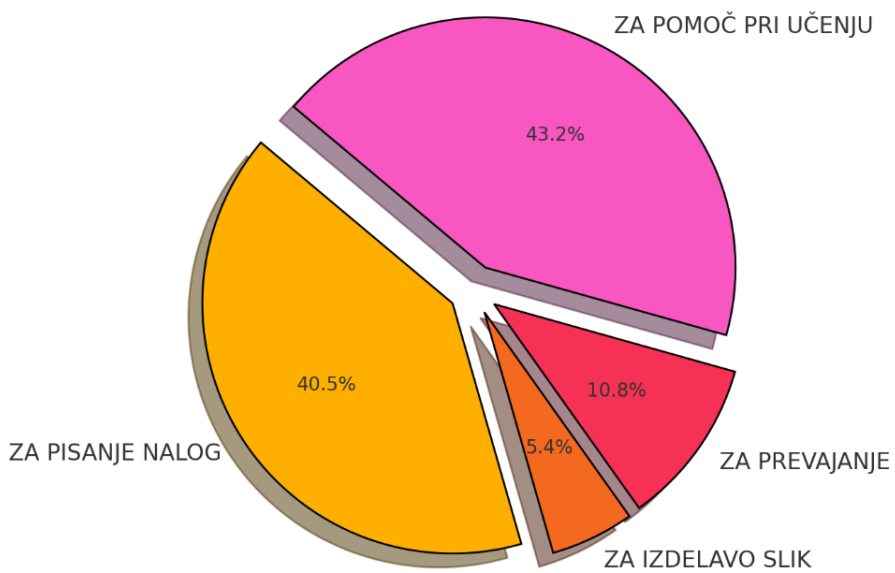
3. Ali uporabljate ChatGPT?

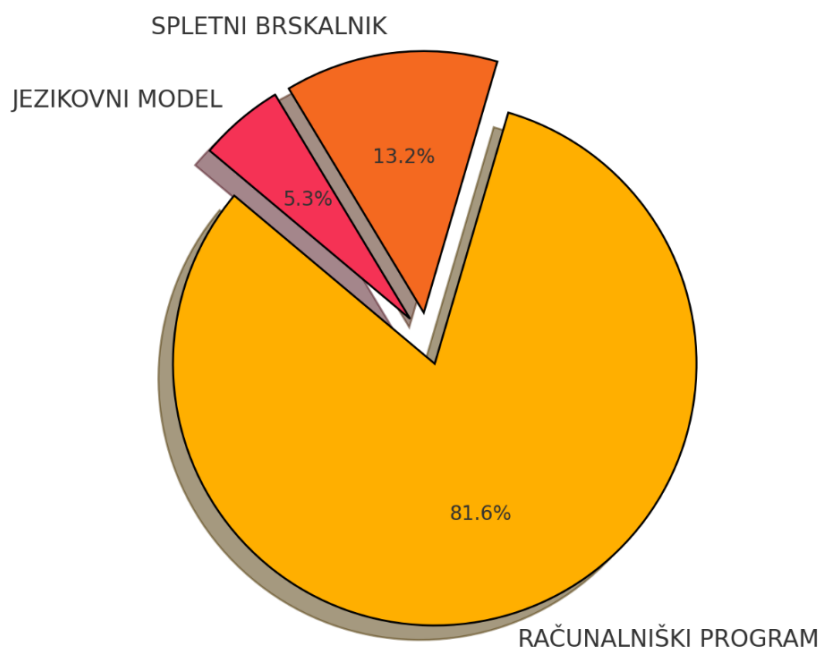
4. Če uporabljate ChatGPT, uporabljate brezplačnega ali plačljivega?

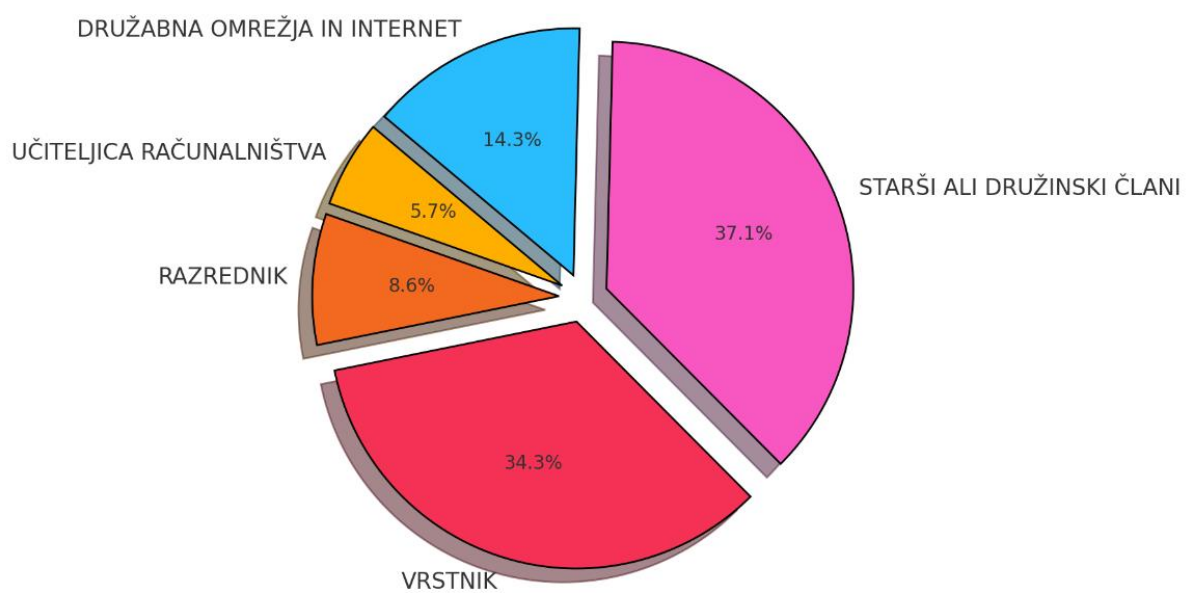
5. Zakaj uporabljate ChatGPT?

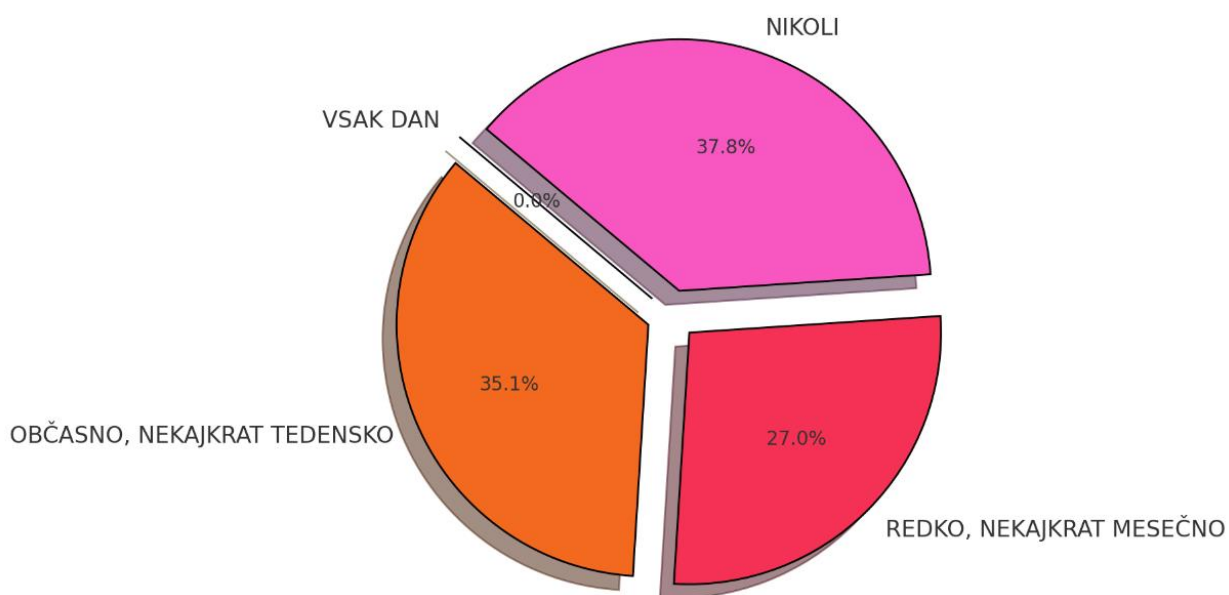
6. Veste, oziroma kaj mislite, da sploh je ChatGPT?

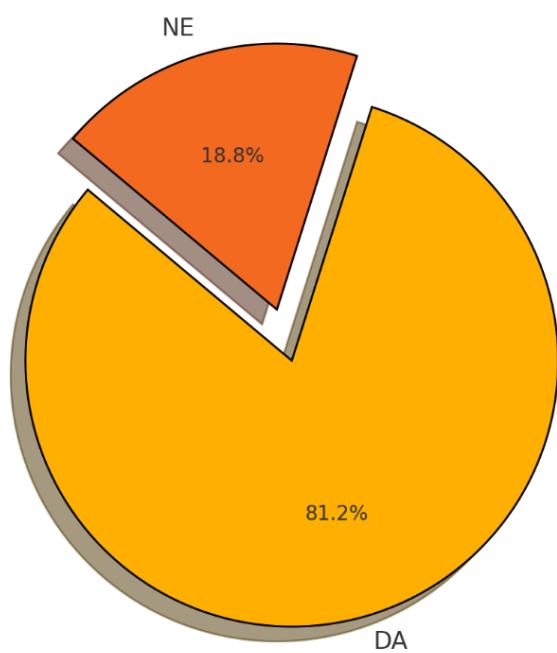
7. Kdo vas je seznanil s ChatGPT?

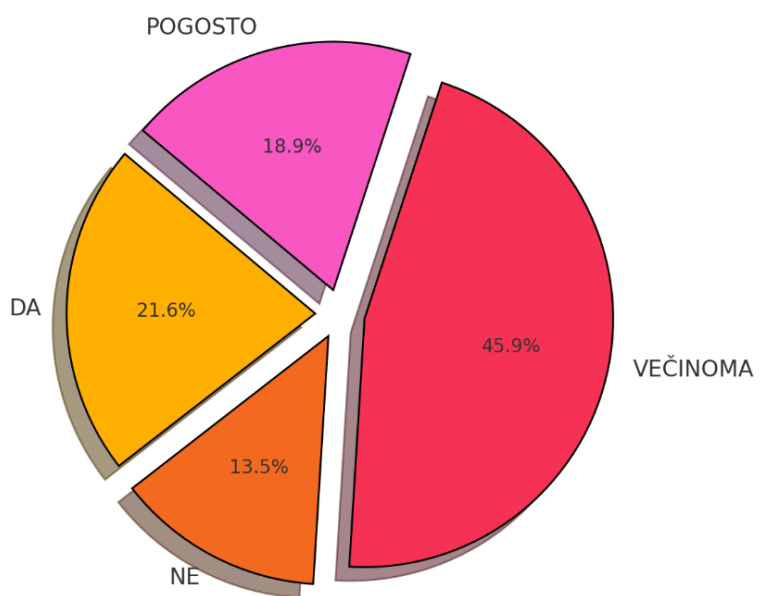
8. Kako pogosto ga uporabljate?

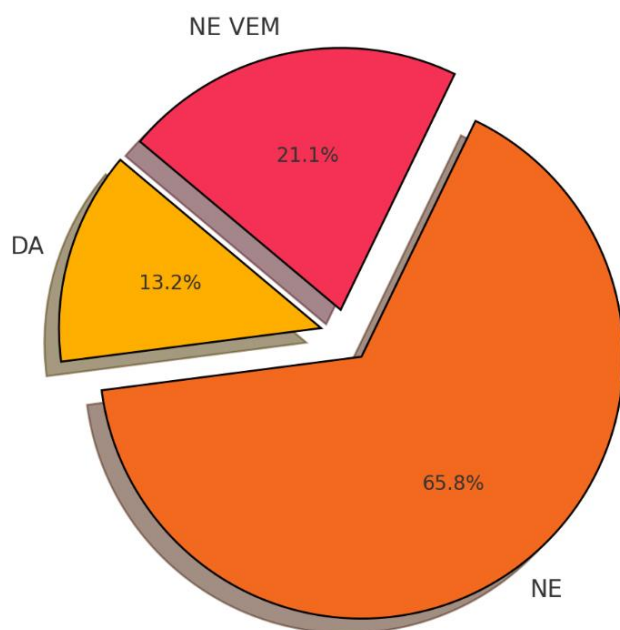
9. Ali si zadovoljen z njegovimi odgovori?

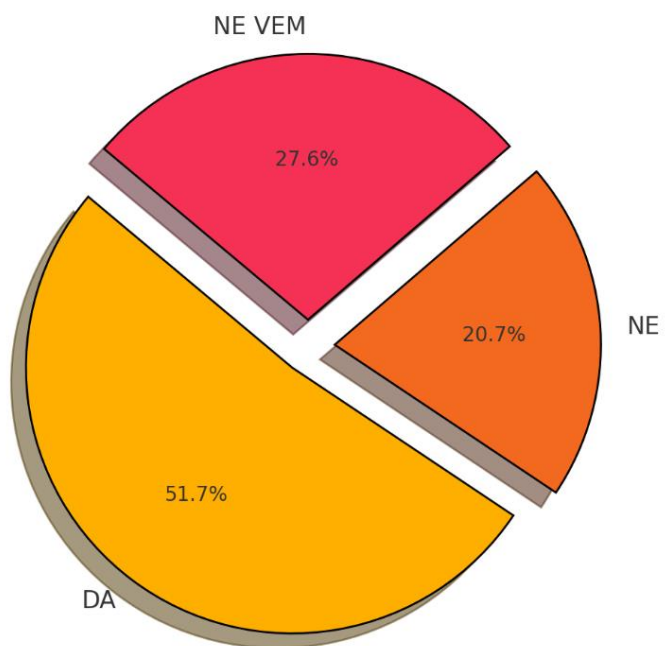
10. Ali se ti zdijo njegovi odgovori pravilni?

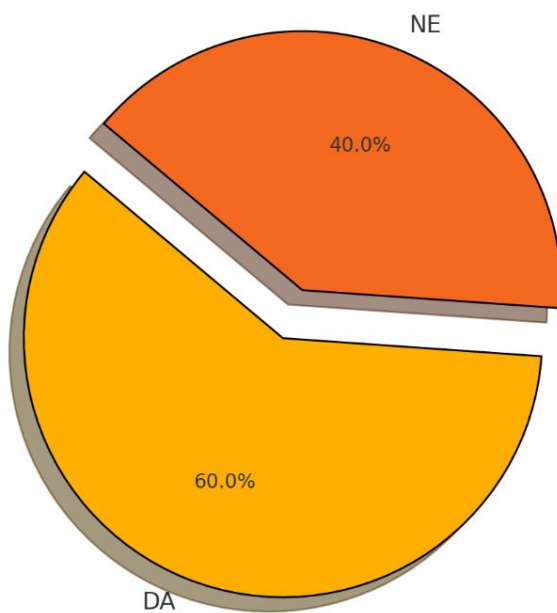
11. Ali misliš, da ChatGPT prepozna oziroma zazna čustva?

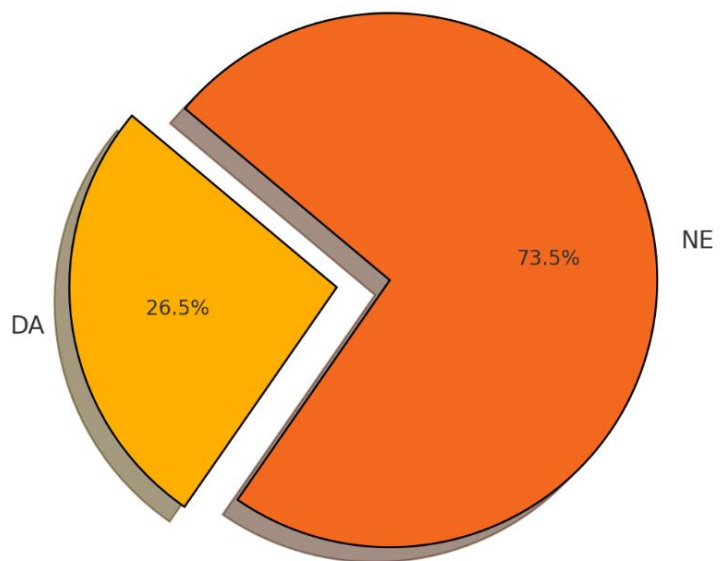
12. Ali misliš, da bi to v prihodnosti lahko razvil?

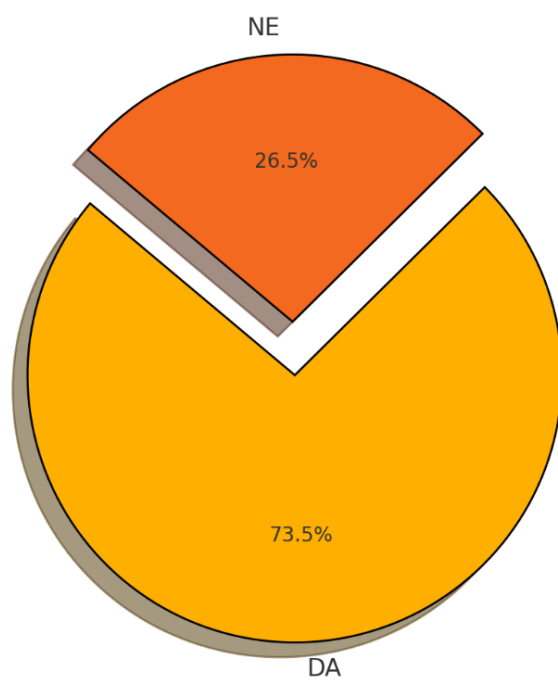
13. Ali misliš, da se bomo ljudje v prihodnosti pogovarjali več z umetno inteligenco kot med seboj?

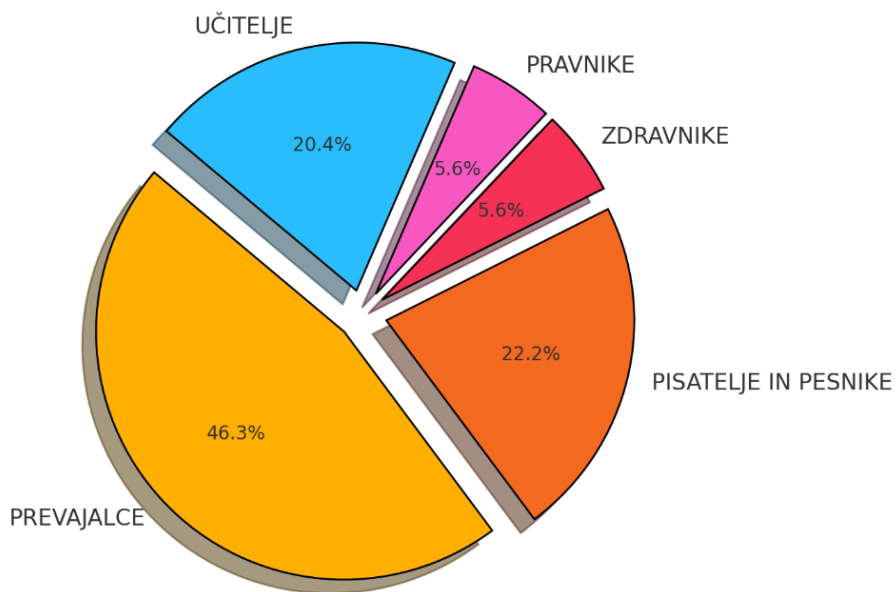
14. Se ti zdi to dobro?

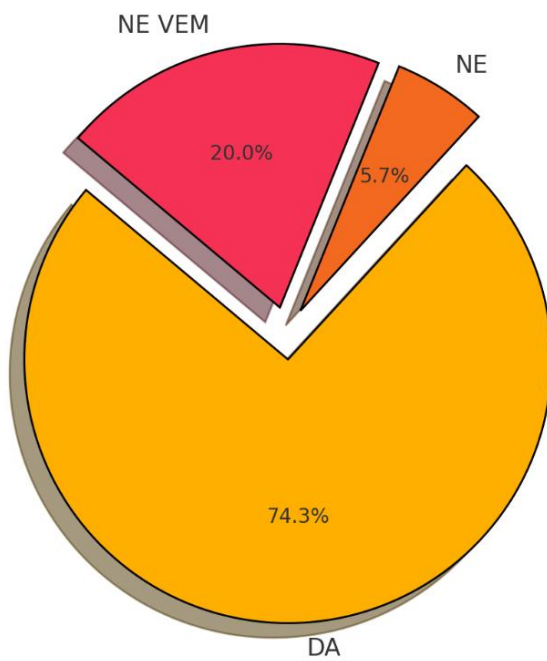
15. Ali misliš, da bomo s ChatGPT nadomestili določene poklice?

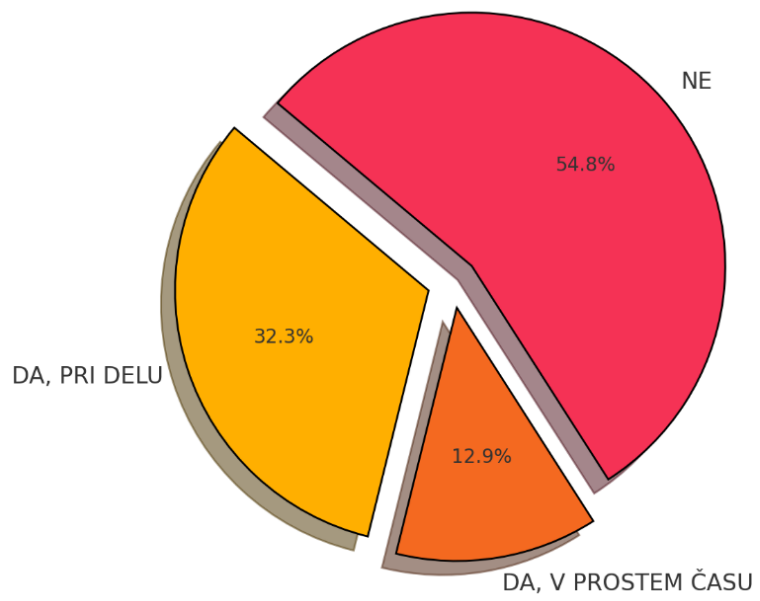
16. Kaj misliš, katere poklice bi lahko nadomestili?

17. Ali misliš, da ChatGPT pri delu uporabljajo tudi tvoji učitelji?

18. Kaj pa vaši starši oziroma skrbniki? Misliš, da ga uporabljajo?

Analiza odgovorov

Iz odgovorov učencev 8. razreda sem ugotovila, da večina ne ve, kaj je ChatGPT, saj mislijo, da je to računalniški program in spletni brskalnik. Umetno inteligenco vidijo kot ChatGPT (58%) in Google, zato lahko svojo prvo hipotezo potrdim. Google v nekaterih svojih storitvah uporablja UI, a sam po sebi ni UI. Večina anketiranih učencev uporablja brezplačno različico ChatGPT-ja. Največkrat ga uporabljajo za pomoč pri učenju in pisanju nalog. Večina se je z njim seznanila preko družinskega člana ali vrstnika, drugi preko interneta in TikToka. Mislijo, da bi UI lahko zaznala uporabnikova čustva. S tem se ne strinjam. Možno pa je, da bi lahko sklepala o čustvih preko pisanja uporabnika ali preko e-mojjiev.

Učenci tudi menijo, da bi lahko ChatGPT nadomestil prevajalce, učitelje ter pesnike in pisatelje. Tako jih je odgovorilo 73,5%. Tudi to hipotezo lahko potrdim. Jaz menim, da bo ChatGPT nadomestil prevajalce, pri drugih poklicih pa trenutno še ni pokazal takšnih sposobnosti, da bi lahko ogrozil njihove poklice. Nima razvitega besednega zaklada in uporablja zelo uradne ali čudne besede, ne tako lepih kot jih uporabljajo pesniki in pisatelji. Učiteljev trenutno ne bi mogel nadomestiti, saj dela napake, ali podaja pretežke, nerazumljive odgovore. Sicer pa je učitelj veliko več kot predavatelj nekih podatkov. Je oseba, ki ima močan vpliv na naše odraščanje in se jih bomo spominjali celo življenje.

ChatGPT je bolj priročen za ponavljanje določene snovi, oziroma kratke preizkuse. Lahko ga vprašam za kakšen zdravstveni nasvet, a boš še vseeno moral do pravega zdravnika. Zdravnik vseeno mora ostati fizična oseba.

Ker se ChatGPT razvija kot algoritem z ogromno podatki, je možno, da bo v določenem številu nadomestil pravnike, saj ga že sedaj uporabljajo kot pomočnika pri njihovem delu.

Sama menim, da je UI stvar, ki nas dela lenobnejše. Je pripomoček, ki nam lahko naredi "medvedjo uslugo", predvsem nam, otrokom. Na kratek rok mislimo, da nam bo pomagala, razreševala šolske probleme z učenjem, a trpi naša domišljija in sposobnost lastnega razmišljanja.

Najbolj me je razočaral podatek, da učenci uporabljajo UI za pisanje nalog in za pomoč pri učenju. Kar 43,5% jih je odgovorilo, da ChatGPT uporablja za pomoč pri učenju in 40,5% za pisanje domačih nalog. Posledično ne morem potrditi svoje hipoteze, da večinoma otroci v 8. razredu ne uporabljajo ChatGPT-ja, saj jih je 55,6% zapisalo, da ga uporabljajo. Boljše je, če takšno UI uporabljajo odrasli, ki so šolanje že zaključili, in jo bodo znali kritično uporabljati.

Iz odgovorov sledi, da naj bi ChatGPT otrokom na moji šoli olajšal šolsko delo, nekateri so celo napisali, da ne bi izdelali razreda brez tega, a mislim, da to ni dobro, ker se ne bodo znali učiti in razmišljati s svojo glavo, narediti osnovno šolo brez pomoči. Če bi zares potrebovali pomoč, bi šli v knjižnico po učbenik, knjigo, ki jim bi pomagala pri snovi, ali podatek poiskali na spletu. Všeč mi je bilo, da sta dva učenca napisala, da močno odsvetujeta uporabo in da kar 37,8% anketiranih otrok nikoli ni uporabilo ChatGPT-ja. Pomembno je, da se ne odločimo za, na videz, lažjo in hitrejšo pot.

Zaključek

Raziskava mi je pokazala, da umetna inteligenca postaja vedno bolj del našega vsakdana. Uporabljamo jo za iskanje informacij, pomoč pri učenju, ustvarjanje slik in glasbe ter pri drugih različnih tehnologijah, ki nam olajšajo življenje. Mladi jo najpogosteje uporabljamo za šolo, raziskovanje in zabavo, vendar vsi ne vemo natančno, kako deluje in kakšne pasti lahko skriva.

ChatGPT in podobna orodja so lahko zelo koristna, a jih moramo uporabljati pametno, saj se lahko zmotijo, širijo napačne informacije ali celo prikazujejo neobstoječe stvari. Pomembno je, da preverjamo odgovore in jih ne jemljemo kot popolnoma pravilne. Tudi stereotipi, ki jih umetna inteligenca pogosto uporabi, lahko vplivajo na to, kako vidimo sebe in svet okoli nas.

Podatke, ki nam jih poda umetna inteligenca, moramo preveriti na drugih spletnih straneh, v učbenikih, enciklopedijah, ... Pomembno je, da preverimo več virov in ne zaupamo samo enemu odgovoru, še posebej če gre za pomembne informacije. V dvomih lahko vprašamo učitelje, knjižničarja, starše ali strokovnjaka, ki nam lahko pomagajo oceniti pravilnost informacij.

V prihodnosti se bo umetna inteligenca še bolj razvijala in vplivala na različne poklice, kot so prevajalci, pisatelji in programerji. Kljub temu verjamem, da nikoli ne bo mogla v celoti nadomestiti ljudi, saj ne razmišlja kot mi in ne more razumeti čustev ali ustvarjalnosti na enak način. Najbolj pomembno je, da se učimo o umetni inteligenci, jo uporabljamo odgovorno in vedno kritično razmišljamo o njenih odgovorih.

Pri tej nalogi mi je ChatGPT pomagal, poleg splošnih informacij, še z izdelavo grafičnih prikazov vprašanj oz. odgovorov na postavljena vprašanja.

Viri:

1. Makovec Igor: Generativna UI kot nova paradigma v izobraževanju in v življenju, 2023.
2. Safe.si, spletni seminar "Dan varne uporabe interneta 2025" [Tveganja umetne inteligence za mladostnike | safe.si](#) [Dan varne rabe interneta - 11. 2. 2025 | safe.si](#)
3. The Bulimia Project (2023), raziskava o lepotnih idealih v umetni inteligenci [Lepotni ideali kot jih vidi umetna inteligenca | safe.si](#) [Scrolling Into Bias: Social Media's Effect on AI Art | The Bulimia Project](#)
4. OpenAI (ChatGPT) [ChatGPT](#)
5. Različni spletni viri in informacije, pridobljene iz anketiranja učencev

Priloge

ANKETNI LIST ZA UČENCE 8. RAZREDA

ANKETA O POZNAVANJU IN UPORABI ChatGpT

Pozdravljeni,
sem Ališa, učenka 6. razreda in delam raziskovalno nalogo s področja računalništva. Zanima me, koliko in kako dobro mladi poznajo umetno inteligenco. Prosim vas za pomoč; rešitve anket mi bodo pri raziskavi zelo pomagale, zato bi bila vesela, če si vzamete nekaj minut in jo rešite.
Hvala.

1. Ali veste, kaj je umetna inteligenca? (obkrožite izbrani odgovor)
  - a) DA
  - b) NE

2. Kaj menite, kaj bi lahko predstavljalo umetno inteligenco? (obkrožite izbrani odgovor, oziroma ga dopišete, izberete jih lahko več)
  - a) Google
  - b) ChatGPT
  - c) novejša električna vozila
  - d) Hitra Tiktak blagajna
  - e) drugo: _____

3. Ali uporabljate Chat-Gpt? (obkrožite izbrani odgovor)
  - a) DA
  - b) NE

4. Ali uporabljate ChatGpT; brezplačnega ali plačljivega?
  - a) DA, plačljivega
  - b) DA, brezplačnega
  - c) NE

5. Zakaj uporabljate ChatGPT?
  - a) Za pisanje nalog
  - b) Za izdelavo slik
  - c) Za prevajanje
  - d) Za pomoč pri učenju
  - e) Drugo: _____

6. Veste, oziroma kaj mislite, da sploh je Chat –GpT?
  - a) RAČUNALNIŠKI PROGRAM
  - b) SPLETNI BRSKALNIK
  - c) JEZIKOVNI MODEL

7. Kdo vas je seznanil s ChatGPT?

- a) učiteljica računalništva
- b) razrednik
- c) vrstnik
- d) starši ali drugi družinski člani
- e) drugo: _____

8. Kako pogosto ga uporabljate?

- a) Vsak dan
- b) Občasno; nekajkrat tedensko
- c) Redko; nekajkrat mesečno
- d) Nikoli

9. Ali si zadovoljen z njegovimi odgovori?

- a) DA
- b) NE

10. Ali se ti zdijo njegovi odgovori pravilni?

- a) DA
- b) NE
- c) VEČINOMA
- d) POGOSTO
- e) NIKOLI

11. Ali misliš, da ChatGpT prepozna, oziroma zazna čustva?

- a) DA
- b) NE
- c) NE VEM

12. Ali misliš, da bi to lahko v prihodnosti razvil?

- a) da
- b) ne
- c) ne vem

13. Ali misliš, da se bomo ljudje v prihodnosti pogovarjali več z umetno inteligenco kot med seboj?

- a) da
- b) ne
- c) drugo: _____

14. Se ti to zdi dobro?

- a) da
- b) ne
- c) drugo: _____

15. Ali misliš, da bomo s ChatGPT nadomestili določene poklice?

- a) DA
- b) NE

16. Kaj misliš, katere?

- a) prevajalce
- b) pisatelje in pesnike
- c) zdravnike
- č) pravnike
- d) učitelje
- e) drugo: _____

17. Ali misliš, da ChatGPT pri delu uporabljajo tudi tvoji učitelji?

- a) da
- b) ne
- c) ne vem

18. Kaj pa vaši starši oz. skrbniki. meniš, da ga uporabljajo?

- a) da, pri delu
- b) da, v prostem času
- c) ne
- d) drugo: _____

19. Bi mi v zvezi z umetno inteligenco želel še kaj sporočiti? Lahko je karkoli veš ali razmišljaš v povezavi s tem.
